

ZAJÍMAVÉ BIBLIOFILSKÉ TISKY Z VALAŠSKA

Od založení Spolku českých bibliofilů jistou část členů tvořili nejen milovníci a sběratelé krásných tisků, ale i jejich tvůrci – amatéři i profesionální nakladatelé. Dala by se jmenovat celá řada jmen známých bibliofilů. Bez nároku na úplnost následuje přehledka těchto členů. B. Beneš-Buchlovan, L. Bradáč, J. Cipra, A. Dyk, K. Dyrnck, J. Fromek, M. Helcelet, J. Hladký, A. Chvála, K. Janský, Š. Jež, J. Karásek ze Lvovic, S. Klír, F. Koblíha, K. Kryl, L. Kuncíř, V. Lácha, B. Liřka, F. J. Müller, S. K. Neumann, A. Novák, K. J. Obrátil, V. Petr, J. Pícka, J. V. Pojer, J. Portman, K. Reichel, K. Resler, A. Sánka, J. Sonberg, A. Srdce, V. Svoboda, R. Škeřík, O. Štorch-Marien, K. Teytz, P. Toman ml., V. Vokolek, K. Zink, V. Žikeš. Po slavných jménech prvorepublikových členů následuje přehledka jmen vydavatelů bibliofilů z éry zlikvidovaných tiskáren, tiskařů a tvrdé tupé cenzury komunistických bossů. Tomu navzdory se našli odvážlivci, kteří se o vydávání bibliofilů, nebo aspoň jim trochu podobných tisků snažili. K nim řadíme i vydavatele z doby po roce 1989: P. Cimála, L. Čada, B. Ditrych, M. Dyrnck, J. Hrubý, F. Janás, P. Kábrt, R. Leška, M. Macek, D. Mačas, V. Mikule, A. Nevečeřal, Z. Pfefferová, J. Runštuk, B. Smejkal, Z. Sochorec, K. Samšiňák, J. M. Tomeš, A. Vodáček, K. Žižkovský.

Po bilančním úvodu se konečně dostávám k odpovědi, kterou naznačuje název článku. Naším novým členem je od roku 2024 Pavel Kotrta. Měl jsem příležitost seznámit se s částí produkce jeho nakladatelství KLENOV z Bystřičky. Obce posazené mezi Valašské Meziříčí a Vsetín. V tomto rázovitém kraji vznikají již několik roků tisky nakladatelství KLENOV, jejich počet přesahuje počet mariášových karet. Ne všechny tisky jsou bibliofilními. Po odsouhlasení nakladatelem uvádím šest tisků, ten sedmý je pro letošní rok připravován.

Všechny tisky mají společné prvky – ISBN, sazbu a grafickou úpravu Pavla Kotrly, formátově se liší, jsou to brožury doprovázené ilustracemi, linoryty, případně grafickými listy. Detaily jsou zaznamenány u jednotlivých titulů.

Svazek 10: Alžběta Johanka Petrová ZASTAVENI, fotografie Kateřina Sýsová, 2021, odpovědný redaktor Martin Lukáš; písmem Avenir Next vysázel a graficky upravil P. Kotrta; tisk Protisk s.r.o. České Budějovice, 1. vydání, 36 stran, vazba V2, 300 nečíslovaných výtisků. Poznámka, titul se blíží bibliofilii zejména pro avantgardní a nápaditý doprovod fotografiemi, básně Alžběty Johanky psané volným veršem nemají ambici překvapit čtenáře dadaistickými obraty a obrazy, tomu navzdory celek vyznívá velice moderně.

Svazek 11: Ondřej Hložek MIRČEVOVY OČI, ilustrace Matěj Lipavský, 2021, odpovědný redaktor Martin Lukáš; písmo Asap a League Gothic vysázel a graficky upravil P. Kotrta; tisk Grafia Nova s.r.o. Zašová, 1. vydání, 30 stran, 200 nečíslovaných výtisků; na pohlednicovém kartonu v přebalu, jednu stranu karty tvoří grafika, druhou báseň. Poznámka – i tento svazek se blíží bibliofilii, byť postrádá některé z rozeznávacích znamení. Vysoce hodnotím ilustrační doprovod M. Lipavského, který vystudoval AVU Praha v ateliérech J. Sopka, I. Korpaczewského a J. Zeithammla.

Svazek 20: Pavel Kotrta SYNONYUM KRAJINA, ilustrace Libor Sošťák, 2024, sazba písmo BC Figural Oldřicha Menharta a grafická úprava P. Kotrta; vytištěno na papírech Flora Noce a Munken Print Cream tiskárnou Protisk s.r.o. České Budějovice; ruční vazba v nákladu 150 číslovaných výtisků. Každý výtisk obsahuje originální kaligrafickou kresbu L. Sošťáka nakreslenou štětcem z březové kůry duběnkovým inkoustem vyrobeným P. Kotrlou. Moje poznámka k tisku: soudím, že bibliofilie by měla úspěch dokonce v dalekém Japonsku. A nejen pro kaligrafii či pod ní skrývající se nápis „našim ženám“.

Svazek 24: Pavel Kotrta POTÍŽE SE ŽENAMI, ilustrace JANAZAPA, každý výtisk obsahuje tři původní linoryty ilustrátorky, 2025, sazba písmem Athelas a grafická úprava P. Kotrta; vytištěno na papírech Olin Origins Pebble a Munken Print Cream tiskárnou Protisk s.r.o. České Budějovice v nákladu 150 číslovaných výtisků. Moje poznámka k tisku: tento titul byl zaslán do soutěže o Nejkrásnější českou knihu roku 2025. Soutěží v kategorii bibliofilie a autorské knihy. Když jsme v PNP vybírali letošního laureáta Ceny Vojtěcha Preissiga, byly Potíže se ženami spolu s ještě druhým titulem /sv. 30/ vážnými kandidáty na Cenu V. Preissiga. Nakonec byla vybrána jiná kniha, odpovídající Preissigovu přístupu k tvorbě krásné knihy. Na tisku je mi sympatický výtvarný doprovod a mezi třemi Kotrlovými povídkami je mým favoritem první povídka. Černý humor, sarkasmus a ironie nachystávají čtenáři vrcholnou povídkovou lahůdku. Svazek 28: Ondřej Hložek hedvika, ilustrace Daniel Klose, 2025, sazba písmo BC Figural Oldřicha Menharta a grafická úprava P. Kotrta; vytištěno na papírech Pulse Laid Ivory a Munken Print Cream tiskárnou Protisk s.r.o. České Budějovice v nákladu 150 číslovaných výtisků. Moje poznámka u tohoto tisku hodnotí klasičnost provedení, ilustrace a verše určené Hedvice Slezské nám připomenou mistra ze Svatého Kopečku, Karla Svolinského.

Svazek 30: JAK URZON OBELSTIL KOJOTA, příběh indiánů Juteů, ilustrace Libor Sošťák (každý výtisk obsahuje vložený originál linorytu ilustrátorem číslovaný a podepsaný), přeložil Jiří Kaňák, předmluva a redakce Miroslav Černý, 2025, sazba

písmem Castoro a grafická úprava P. Kotrta; vytištěno na papírech Rives Tradition Pale Cream a Munken Print Cream tiskárnou Protis s.r.o. České Budějovice v nákladu 150 číslovaných výtisků. Poznámka – i tento tisk byl nakladatelem poslán do soutěže o Nejkrásnější českou knihu roku 2025. Formát přesahuje A4, v řadě tisků nakladatelství KLENOV tvoří pestrou paletu bibliofilů, které si přímo říkají o povýšení koženou vazbou nebo i jiným experimentálním materiálem uměleckého knihvazače či knihvazačky.

Posledním – zatím – je připravovaný titul svazku 33: Josef Osyka O KLENOVSKEJ ĎŮŘE; psáno valašským nářečím, výtvarný doprovod kyanotypie Pavla Kotrly; 16 stran, formát 130×170 mm, 33 číslovaných výtisků.

Putování mezi pestrou nabídkou bibliofilů nakladatelství KLENOV končí. Věřím, že dobře rozjetý program bude držet vysokou úroveň a neskromně si přeji, že by se v budoucnu mohla uskutečnit úzká spolupráce s edičním programem Spolku českých bibliofilů.

Petr Ladman